

In Memoriam

Op 5 oktober 2016 overleed de geoloog Hein Fuchter op 95-jarige leeftijd, drager van het Bronzen Kruis, wegens zijn oversteek naar Engeland op 23 februari 1944. Op advies van zijn hoogleraren zat hij, zoals veel andere Leidse studenten, in Groningen ondergedoken om te kunnen doorstuderen. Zijn HBS-vriend en mede-Leenaar John Osten was hem voorgedaan. Osten was de jongste zoon van de ex-vlootvoogd van Nederlands Oost-Indië, de vice-admiraal J. F. Osten. De jonge Osten had op 29 september '43 cruciale ervaringen opgedaan met een eerste mislukte poging tot Engelandvaart. Het was de zevende vlucht, uit een serie van elf aan ir. Anton Schrader toegeschreven bootjes. Hieruit bleek dat het vooral de golfinslag was, in combinatie met kleine aan de elementen blootstaande motoren, waardoor het funest kon aflopen. Bob Kruis, Jan de Bloois, Edzard Moddemeijer en een zekere J. Fraenkel hadden samen met Osten het geluk deze eerste hachelijke onderneming te overleven.

In de periode tussen oktober '43 en 16 februari '44 bereidden Osten en Moddemeijer een nieuwe poging voor. Dit keer zouden zij worden vergezeld door Hein Fuchter, zijn Minerva-clubgenoot Flip Winckel, de student geologie Henk Baxmeier en professor dr. W.J. de Haas. De afvaart zou 's avonds vanaf Piershil via het Spui plaatsvinden middels een verbouwde Zuiderzeevlet van 7 meter, aangedreven door een zware Chevrolet truckmotor. Winckel zou echter worden vervangen door de luitenant Harry Isbrücker, die kort tevoren uit krijgsgevangenschap was ontsnapt. De boot zou met zeven passagiers te vol worden en Isbrücker krijgt van Osten voorrang.

Door het sterk aflopende getij, grote meningsverschillen aan boord en een aantal verkeerde besluiten loopt de vlet muurvast op de zandbanken in het Haringvliet. Besloten wordt de vluchtpoging te staken en het een week later nogmaals te proberen.

Op 23 februari '44 vertrekken Osten, Moddemeijer, Baxmeier, Fuchter en Winckel opnieuw, ditmaal vanaf Zuidland. Het is nieuwe maan en het getij loopt op. Alles verloopt min of meer voorspoedig. Duitse wachtschepen, voor anker in het Haringvliet om dit soort ontsnappingen te verhinderen, zien hen niet. Voor de kust van Lowestoft worden zij door een RAF High Speed Rescue Launch onderschept. Precies 24 uur na hun afvaart vanaf Zuidland komt het vijftal veilig in Engeland aan wal.

Het vijftal had het geluk dat de timing van hun vaart samenviel met de grootste strategische operatie van RAF Bomber Command en de 8th USAAF: tijdens 'Big Week', een onderdeel van 'Operation Argument', werd met meer dan 1.000 B-17's en B-24's en een even groot aantal bescherming biedende jachtvliegers gevlogen op Duitse doelwitten. In afwachting van neerstortende bommenwerpers had de RAF diverse rescue launches op zee ingezet.

Na zijn verhoor in Londen kiest Fuchter voor de RAF, maar hij wordt aanvankelijk geweigerd. Na een privé-audiëntie bij Prins Bernhard wordt hij echter tot zijn grote genoegen opgeleid tot voluntary reserve flying officer, navigator en bommenrichter. Foto's van Fuchter gemaakt tijdens zijn 'aircrew under training'-periode toont hem in RAF-uniform 'with white belt'; hij zit dan in 'No. 2 Initial Training Wing' in Cambridge, ofwel 'ITW'. Tot zijn grote ongenoegen brengt hij, zonder ooit een 'raid' te hebben uitgevoerd, de rest van de oorlog in training door. Ook mist hij de kans op actie als in Europa de oorlog voorbij is en hij vrijwillig tekent voor de drie maanden durende 'Burma training' van mei tot augustus, '45, met het vliegtuigtype 'Mosquito'.

Na de Japanse aanval op Nederlands Oost-Indië zat Heins vader, Willem Fuchter, de toenmalige burgemeester van Soerabaja, gevangen in Kramat op Java, samen met Heins zussen Willy en Poedel. Bootgenoot Flip Winckel, nu bij het bureau Displaced Persons van het Koninklijk Nederlandsch-Indisch Leger, heeft hen vlak na de capitulatie van Japan persoonlijk een brief van zoon en broer Hein kunnen overhandigen.

Na de oorlog studeerde Hein af in Leiden en trouwde hij met Mieke Meijnen. Zij hebben samen vier kinderen: Eleonore, Willem, Carel en Jan. Hein Fuchter was volgens zijn dochter Eleonore 'zijn tijd ver vooruit': in plaats van een carrière bij één werkgever koos hij voor een meer avontuurlijk en gevarieerd bestaan. Als geoloog voor onder meer Anglo American, Falconbridge, Billiton en Asarco was hij te velde werkzaam in Marokko, Zuid-Afrika, Rhodesië, Tanzania, Nigeria, Oeganda en Australië. Het merendeel van zijn werkleven vond plaats in Zuid-Afrika. Hij verloor zijn geliefde Mieke veel te vroeg, in 1981. Beiden hadden zwaar geleden onder het overlijden van hun zoontje Carel in 1967.

Voor schrijver dezes was hij 'Oom Hein' en voor zijn vele vrienden 'Heintje': altijd goed gemutst, loyaal, gastvrij en steeds klaar voor een goed verhaal, vooral met een koude oude klare. Vol energie kwam hij graag over uit Australië voor het Dies Natalis van de Universiteit Leiden, om nog eens zijn oude maten te kunnen meemaken. Hein was voor het laatst in Holland op 10 mei 2011. Die dag werd in Leidschendam een schaalmodel van zijn Zuiderzeevlet onthuld in het bijzijn van nabestaanden van hen die zijn Engelandvaart hadden mogelijk gemaakt. Onderzoek wijst uit dat meer dan 70 vaderlanders een rol speelden in deze succesvolle overtocht.

Hein overleed, omringd door zijn dochter en zonen en 'passed away with a smile on his face'. Hij had al zijn bootgenoten overleefd.

Borre Winckel